

Τα δικά μας Pride (A queer eye for the leftist guy)

Είναι αμήχανο όντως. Πρέπει να υπερασπίζεσαι τα ανθρώπινα δικαιώματα και να διεκδικείς κοινωνικά ενώ δίπλα σου βρίσκονται πολυεθνικές, εμπορικοί οργανισμοί, κάποιες πολιτικές δυνάμεις με λερωμένο ιστορικό και ανύπαρκτη ΛΟΑΤΚΙ ατζέντα. Αυτό είναι το Pride της Αθήνας τα τελευταία χρόνια (όχι παραπάνω από δεκαετία) και είναι απόλυτα φυσιολογικό κάποιο άτομο προερχόμενο από την Αριστερά να νιώθει αμήχανα σε αυτό το πλαίσιο. Η δημοφιλία ωστόσο που έχει αποκτήσει το Athens Pride δεν είναι διόλου κακή, ούτε φυσικά οφείλεται στη στροφή μεγάλων εταιριών και λοιπών mainstream οργανισμών, μάλλον το αντίθετο συμβαίνει. Η ΛΟΑΤΚΙ ατζέντα, οι κουήρ διεκδικήσεις και η μαζικοποίηση του ΛΟΑΤΚΙ κινήματος κατάφεραν να καταστήσουν το pride mainstream, να το μεταφέρουν στην κεντρική πλατεία της πρωτεύουσας και όλα να θέλουν να είναι εκεί, παρόντες και παρούσες και παρόντα. Αυτή είναι η μεγάλη νίκη των αθηναϊκών pride όπως τα γνωρίσαμε από το 2005 και ύστερα, να καταφέρνουν να δημιουργούν γεγονότα και να θέτουν με κυρίαρχο τρόπο την ατζέντα.

Ιστορία των Pride

Περισσότερα από πενήντα χρόνια έχουν περάσει από την εξέγερση του Stonewall, ενός μπαρ στη Νέα Υόρκη που αποτελούσε στόχο της αστυνομίας μέχρι τη στιγμή που οι θαμώνες του αντέδρασαν σε μία ακόμα αστυνομική έφοδο. Από την αμέσως επόμενη χρονιά στις μεγάλες πόλεις των ΗΠΑ αλλά και τα επόμενα χρόνια σε πολλές πόλεις του κόσμου διοργανώνονται πορείες υπερηφάνειας. Δεσπόζουσα θέση στις τάξεις όσων βρέθηκαν στους δρόμους είχαν οι μαύρες τρανς, από τα πλέον καταπιεσμένα τμήματα της κοινότητας που είχαν να αντιμετωπίσουν και τις φυλετικές διακρίσεις πέρα από τις έμφυλες. Η απαρχή αυτού που σήμερα γνωρίζουμε ως ΛΟΑΤΚΙ κίνημα ήταν λοιπόν μια εξέγερση, διαθεματική και απέναντι στην αστυνομική εξουσία και σε κάθε είδους καθημερινή εξουσία. Τα επόμενα χρόνια οι πορείες και παρελάσεις υπερηφάνειας πέρασαν στην Ευρώπη.

Στην Ελλάδα οι πρώτες προσπάθειες για συγκρότηση της δημόσιας παρουσίας του ΛΟΑΤΚΙ κινήματος υπήρξαν με αφορμή το νομοσχέδιο που επιχειρούσε να περάσει η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας «περί αφροδισίων νοσημάτων και άλλων συναφών θεμάτων» που άνοιγε το δρόμο για την ένταξη των διώξεων εις βάρος των γκέι, των τρανς και των εργαζόμενων στο σεξ και που εν τέλει οδήγησε στην ίδρυση του ΑΚΟΕ. Οι δειλές πρωτοβουλίες της δεκαετίας του 1980 περιορίστηκαν σε εκδηλώσεις και συνεντεύξεις τύπου ενώ ο ηθικός πανικός γύρω από την πανδημία του AIDS, που συνδέθηκε άρρηκτα με τους γκέι άντρες, όχι μόνο δε βοηθούσε ώστε να βγει η κοινότητα μπροστά με τις διεκδικήσεις της αλλά ίσα ίσα στιγματοποίησε τα λοατκι άτομα. Στη δεκαετία του 1990 αυτοοργανωμένα pride

πραγματοποιήθηκαν στο λόφο του Στρέφη και στο Πεδίο του Άρεως με πρωτοβουλία της Πάολα Ρεβενιώτη. Παρόλες τις δυσκολίες, το λοατκι κίνημα στην Ελλάδα κατάφερε τις δύο αυτές δεκαετίες να εκφραστεί δημόσια και να συμβαδίσει με άλλα κοινωνικά κινήματα όπως οι γυναικείες διεκδικήσεις, να αντιπαλέψει την αστυνομική βία και αυθαιρεσία αλλά και να συνδεθεί με την αριστερά (στο βαθμό που η ωριμότητα της αριστεράς το επιτρέπει).

Τα Athens Pride, όπως τα γνωρίζουμε σήμερα, ξεκίνησαν το 2005 από την πλατεία Κλαυθμώνος. Έπιασαν το νήμα των διεργασιών και των διαχρονικών διεκδικήσεων του κινήματος αλλά και συνδέθηκαν τα πρώτα τους χρόνια με κοινωνικά κινήματα. Το πρώτο Pride του 2005 στήθηκε με τα υλικά του Αντιρατσιστικού Φεστιβάλ της Αθήνας. Το 2011 η πορεία του Athens Pride πέρασε από την πλατεία Συντάγματος, παρά τις προσπάθειες της Αστυνομίας για το αντίθετο και ενώθηκε για λίγη ώρα με κίνημα των πλατειών που βρισκόταν στην κορύφωση του εκείνες τις μέρες. Ανάμεσα στο συνθήματα θα μπορούσαμε να ξεχωρίσουμε εκείνο του 2011 “ΦΙΛΑ ΜΕ ΠΑΝΤΟΥ” που έθετε με σαφήνεια το δικαίωμα στο φιλί σε οποιοδήποτε σημείο του δημόσιου χώρου (και σε οποιοδήποτε σημείου του σώματος) ή εκείνο του 2013 “Η ΑΘΗΝΑ ΔΙΚΙΑ ΜΑΣ” που προσπαθούσε να αναδείξει την κουηρ Αθήνα αλλά και την κούηρ θεά Αθηνά.

Βεβαίως μετά ήρθαν οι εταιρίες, οι χορηγοί και όσοι είδαν στο Pride την ευκαιρία να κάνουν χαμηλού κόστους κοινωνική πολιτική. Με φωτεινή ίσως εξαίρεση το σύνθημα του 2019 “Ο δρόμος έχει τη δική μας ιστορία”, σίγουρα επηρεασμένο από τη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου λίγους μήνες πριν, οι τελευταίες χρονιές του Athens Pride είναι γεμάτες pinkwashing, πολυεθνικές-χορηγούς, συζητήσεων για το αν θα πρέπει να παρευρίσκονται οργανωμένα μπλοκ ΛΟΑΤΚΙ αστυνομικών (στην επέτειο του Stonewall) ή και πολιτικές διακρίσεων εις βάρος κομματιών της κοινότητας (πχ. η μη εκπροσώπηση των τρανς και του ΣΥΔ στην οργανωτική επιτροπή και η μη συμμετοχή τους στο pride του 2015).

Τα αυτοοργανωμένα της επαρχίας

Στον αντίποδα του Athens Pride που την τελευταία δεκαετία δεν παρουσιάζει κεντρικές αιχμές και αιτήματα, πολλές πόλεις στην ελληνική περιφέρεια έχουν αποκτήσει της δικές του πορείες υπερηφάνειας, συνήθως αυτοοργανωμένες. Οι αναβαθμισμένες δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα κουηρ νεαρό άτομο στην επαρχία, σε σχέση πάντα τα μεγάλα αστικά κέντρα δίνουν μεγαλύτερο νόημα σε τέτοια γεγονότα. Αποτελούν μια πραγματική ανάσα για ανθρώπους που δυσφορούν από τον κλειστό χαρακτήρα των κοινωνιών αυτών, το κοινωνικό στίγμα που συνοδεύει σεξουαλικές ταυτότητες και ταυτότητες φύλου πέρα από τις cis straight και την ορατή ή αόρατη βία που ασκείται στα άτομα αυτά. Το πρώτο pride εκτός μεγάλης πόλης εκτός δηλαδή Αθήνας ή Θεσσαλονίκης, ήταν στη Κρήτη ενώ σύντομα ακολούθησε και η Πάτρα και μετέπειτα τα Γιάννενα ενώ ομάδες και πρωτοβουλίες με εξώστρεφη δράση έχουν πλέον παρουσία σε πολλές πόλεις.

Οι διεκδικήσεις και εμείς

Παρά εντύπωση που υπάρχει σχετικά με τα αιτήματα και τις προτεραιότητες της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, ο γάμος και η τεκνοθεσία δεν είναι πρώτα στη λίστα. Τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα αντιμετωπίζουμε

δυσκολίες και διακρίσεις στην καθημερινότητα μας που είναι πιο σημαντικές και πιο άμεσες. Φυσικά οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις είναι αποφασιστικά βήματα προς την αποκατάσταση των αδικιών εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ ωστόσο η αντιμετώπιση του καθημερινού στίγματος, της ομοφοβίας και της τρανσφοβίας, που πολύ συχνά εκδηλώνονται με βίαιες επιθέσεις, είναι απείρως πιο άμεσα αιτήματα.

Η αμηχανία της αριστεράς μπροστά στη ΛΟΑΤΚΙ ατζέντα που φέρει μαζί του το Athens Pride προκύπτει εύλογα από την ταυτότητα του Athens pride αλλά δεν είναι εύλογη. Στην καλή περίπτωση οφείλεται στην έλλειψη των κατάλληλων εργαλείων κατανόησης, στη χειρότερη οφείλεται στην λανθάνουσα ομοφοβία που πολλοί σύντροφοι έχουν. Δεν είναι εύλογη γιατί η αριστερά και ΛΟΑΤΚΙ αιτήματα είναι στην ίδια πλευρά της ιστορίας. Ποιά κομμουνιστική προοπτική υπάρχει χωρίς σεξουαλική και έμφυλη απελευθέρωση και από την άλλη ποιά έμφυλη απελευθέρωση δε συνοδεύεται από την απελευθέρωση απ' την πατριαρχική νεοφιλελεύθερη συνθήκη που καταπιέζει τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα σε οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο; Πριν κάνουμε κριτική στο pride, ας σκοτώσουμε τον σεξιστή που έχουμε μέσα μας και ας είμαστε εκεί, στα pride χωρίς φοβικότητα και ελιτισμό. Εξάλλου ο ουρανός είναι στην άκρη του πάντα κοκκινορόζ.

***Ο Γιάννος Λεβισιάνος Λαμπρόπουλος** είναι Πολιτικός Επιστήμονας και ΛΟΑΤΚΙ ακτιβιστής.